

get jeg end kunde have Tilbøielighed til at gaae ind derpaa, saa fandt jeg dog Ordet „uopsætteligt“ for strengt; thi den nu bestaaende Anordning af 26de Marts 1845 § 2 tillader dog i særlige Tilfælde at hjælpe sig selv og sin Næste; men det er udeladt af Lovforslaget, som nu foreligger. Men at gjøre en Kjærligheds-gjerning mod sin Næste, f. Ex. naar enten hans Folk ere syge, eller i Krigs Tid, naar han mangler Folk eller anden Arbeidskraft, da at hjælpe ham med et eller andet Arbeide, for derved at forebygge, at han ikke kommer i Trang, anseer jeg for Noget, der burde være tilladt, og dette har jeg søgt at gjøre tydeligt ved at foreslaae, at der tilføies „eller andre almeengyldige Hensyn fornødent“ istedetfor „uopsætteligt“. Jeg veed meget godt, at der kan indvendes, at man ikke veed, hvem der skal bestemme, naar et saadant almeengyldigt Hensyn er tilstede; men jeg troer, at det vil bestemmes af den offentlige Mening. Naar f. Ex. en Mand til enhver Tid og uden nogen Nødvendighed vil pløie, saae og kort sagt gjøre alt unødvendigt Arbeide, vil den offentlige Mening være ham imod, saafremt Loven ikke har tilladt det. Jeg er ikke af dem, der ved Lov ville tvinge Folk til at helligholde Hviledagen; men jeg vil ligesaaldt give mit Samtykke til en Lov, som siger, at Helligdagen ikke længer behøver at holdes hellig, og deri afviger jeg maaskee fra Forslagsstillerens Grundanskuelse. Han troer at skaffe Frihed ved, at Folk faae Lov til at arbejde baade Hellig- og Søgnedage; men jeg troer, at det vil skabe Trældom, og at, naar det bliver tilladt om Helligdage for Landmænd uden Grund at faae og høste, hvilket medtager en lang Tid af Aaret, og Folkene ikke skulle have nogen Frihed, uden naar de forlange at gaae i Kirke, da ville Mange forpligte sig til et Trældomsliv. Det er derfor, at jeg ikke har Noget imod den nu bestaaende Lov, og meest, fordi den har fundet Indgang hos Folket. Jeg veed vel, at Loven, da den udkom, gav Anledning til Misforstaaelse, saa at der var Enkelte af dem, der skulle paasee dens Overholdelse, som vare temmelig strenge, og jeg veed et Par Tilfælde i min Egn, og som maaskee i samme Forhold har indtruffet andre Steder paa Landet, hvor

der blev flaget over Overtrædelse, som maaskee for den Enkelte kunde være en Nødvendighed; men nu har det forandret sig, saa at det, naar der ikke ligefrem vises Trods mod den nu bestaaende Helligdagsanordning, vilde vist være en særlig Sag at flage over Helligdagsbrøde; idetmindste har jeg ikke i den sidste Tid hørt Exempel derpaa i min Egn. Jeg troer nu, at Lovforslaget ved Udvalgets Behandling har modereret Tilstanden for Kjøbstædernes Befolkning, hvilken jeg vil tilstaae den maaskee kunde taale; men jeg indrømmer ikke, at den kan taale det med Hensyn til Landbefolkningen, idetmindste vil jeg ikke give mit Samtykke til en Lov, som giver fuldkommen Frihed til at lade være at helligholde Helligdagene. Jeg har derfor stillet mit Endrigsforslag, for, saavidt muligt, for Landets Bedkommende at bringe Forslaget i Samklang med det nu Bestaaende; men jeg vil ikke udbrede mig videre over disse Forhold, da jeg troer, det maa ligge klart for Enhver, hvad Tanken er, undtagen forsaavidt det, jeg her har fremført, skulde blive imødegaaet eller misforstaaet fra andre Sider.

Safs: Jeg var rigtigt nok af den Formening, at det ærede Udvalg kunde være kommet til at andet Resultat, end jeg ser det er kommet til. Jeg haabede nemlig, at det skulde være blevet en almindelig Mening at anerkjende Overflødigheden af enhver Helligdagsanordning, saa at man blot havde foreslaaet Affkaffelsen af den gamle og derved overladt til Alle, der ville det, at helligholde Hviledagen, og til Alle, der ikke ville helligholde den, at handle efter deres egen Overbeviisning i den Henseende, kun at den offentlige Forstyrrelse blev fjernet, hvilket jo ligefrem er en Politiefag, som følger ganske af sig selv, og hvorfor der ikke behøves nogen særskilt Anordning. Dette er det Naturlige, det er det Mennekelige, og det er ogsaa, naar vi ville tage Hensyn til Religionen, det Christelige. Jeg kan ikke forstaae, hvad baade den bestaaende Helligdagsanordning og den her foreslaaede egenlig har til Hensigt, om den blot har til Hensigt at tvinge de Folk, der høre til Folketirken, til at helligholde Søndagen, eller om den ogsaa vil tvinge de andre anerkjendte Troesfamsund her i Landet til at helligholde deres Hviledage, og at fjerne en-